

ЛЮБОВ ЖИВА, КРОВОТОЧАЩА...

21 вересня 2007 року. Пирятин

Минулого тижня я проводжала душу свого батька — вона, якщо вірити, вже мала полетіти за хмари, кудись назавжди, туди, де давно живуть його мама й тато, діди й прадіди, про яких він у забутті розпитував в останні дні свого життя — так, ніби вони щойно вийшли на вулицю й ось-ось мають повернутися. Там десь його чекав наш втрачений брат, до нього тато весь час хотів полетіти — і мовчки дивився щодня на фото, і жодного разу не заплакав із того часу, як ми з сестрою привезли його востаннє додому. Він десь уже з ними, хоча неможливо уявити нашого, такого відданого сім'ї тата десь не вдома ось уже який день.

Бог дивовижний. Не досягнути, як він це робить, але щоразу, відплакавши незбагненне горе, відчуваю такий шалений приплив любові до всіх, хто поряд живий! Днями ходжу містом, вглядаюся в обличчя людей, яких не

роздивлялася давно, — а то мої сусіди, однокласники, продавщиця ванільних булочок і газованої води з сиропом, до якої бігла на перерві, учитель фізкультури, що тепер пише вірші й приносить їх на кожен мій день народження, усі мої вчителі, перед уроками яких дрижали, а тепер, коли ніби й не страшні, — найстрогіші мої глядачі й судді: щоразу, коли виходжу в ефір чи сиджу в парламенті, відчуваю, що саме вони зараз дивляться на мене, а після трансляції всі передзвонять моїй мамі й скажуть, що мені передать туди — в Київ чи «в телевізор».

Бог приходить і невмолимо забирає найдорожче, бо тільки так можна зробити твою любов до всього найдорожчого знову живою, кровотою, такою, що здирає з тебе шкіру й дає болюче відчуття всього, до чого торкнешся. Тільки така мука — справжня любов.

Строгий Бог щоразу знімає мене з усіх вершин, літаків, поїздів, витягає з найдалших закапелків географічної карти світу й повертає додому. Це — Пирятин. Полтавська область. Столиця мого життя.

Одразу, коли бачиш на горизонті рівно посередині траси півстолітню водонапірну башту, оздоблену візерунками, знай — ти вже вдома. Вона завжди чомусь здалеку бачиться рівно посеред дороги — оптичний обман, але точно так само в пустелі, бродячи по ній десятками літ, бачиш оазис із порятунком.

Що би не робила з цим містом історія, які би прапори й пам'ятники в ньому не встановлювала — воно лишається для мене важливим, як якір. Може, люди, які там зараз живуть, здивуються, що я це кажу. Але проводжаючи на пирятинське кладовище тіло мого тата, я обіцяла його душі, що витала над нами й намагалася повтирати наші

сльози: буду пишатися, тату, тим, що ти мені залишив. Твоїм характером, з яким важко жити спокійно. Твоїм самозреченням заради тих, кого любиш. Твоїм умінням жити в Пирятині, як у Парижі. Твоїм небажанням жити без діла. Твоїм відчуттям себе капітаном корабля, з якого ти повернувся, коли я народилася, сюди, де твій корабель зайняв би всю нашу вулицю, — повернувся й більше ніколи не ходив у море, але співав мені все життя, що «море шумить» — і це була моя колискова.

Думаючи про батька, відчуваю всією раною свій Пирятин, куди він просився з лікарні за пів доби до останнього подиху. Перший асфальт у місті сам зробив і сам поклав він. Усі старі автомобілі й автобуси пам'ятають його руки — він давав їм лад, коли зупинених механізмів ніхто не міг запустити, у кожному дворі навколо нас щось зроблено його руками. У центрі міста наш дім збудований його руками. Він був перший такий — а потім приходили господарі, просили розказати й показати — і будували собі такий самий. У всьому тому житті, яким живе сьогодні моє місто, вкарбовані татові сліди, сліди його величезних черевиків — на нових вулицях Пирятин, хоч останні роки він ними ніколи не ходив і цих вулиць уже роками не бачив.

Куди б я зараз не пішла, дописавши ці кілька абзаців про свою любов і свій біль, я на якорі, кинутому в Пирятині. Там чекають дзвінка про те, чи буде демократична коаліція, — і я особисто перед Пирятином за це відповідальна. Там ждуть, яку принесуть пенсію, — і я буду винна особисто, якщо надурять. Там треба знайти місце, куди закопали всіх виморених Голодомором, — і я особисто маю вибродити всі ті рови й відчути, що вони там,

мої предки, і предки моїх сусідів, і предки всіх справжніх українців, і привести туди весь Пирятин молитися. Я особисто маю збудувати на нашій вулиці церкву — на тому місці, де стояв Успенський собор, а потім був розвалений у час репресій — там пам'ять не лише про козаків, а й про військовополонених, що їх, як у концтаборі, тримали там фашисти, а моя маленька мама бігала кидати їм через церковний мур хліб і присідала від страху, що зараз звідти застрочить автомат вартового.

Я особисто відповідальна за Україну перед татом. Тато залишив мені цей пост вартового, механіка, капітана, днювального, чергового по столиці свого життя. Цей пост залишають, лише відлітаючи за хмари, до своїх. Така татова інструкція.